

RAZPIS ZA OCENJEVANJE MEDU

Čebelarstvo društvo Naklo letos že petič oragnizira ocenjevanje medu. To bo potekalo v skladu s pravilnikom o ocenjevanju medu, ki ga je na svoji enajsti redni seji 7. 10. 2002 sprejel UO ČZS.

1. Vzorce lahko odda vsak čebelar, ki je član ČZS in ima na zalogi najmanj 50 kg medu, ki je enak vzorcu, in vsak, ki podpiše izjavo, da so med nabrale njegove čebele, da ne uporablja antibiotikov in da za zatiranje varoe uporablja registrirana sredstva. Za več vzorcev zadostuje ena izjava.
2. Vzorci medu morajo biti v kozarcih s prostornino 370 ml, na njih pa mora biti nalepka, na kateri sta označena naslov čebelarja in sorta medu. Oddati je treba po dva enaka vzorca.
3. Vzorce bo komisija sprejemala v soboto, 3. 9. 2005, od 8.00 do 15.00 ure, v Domu Janeza Fililpiča, Kranjska cesta 1, Naklo.
4. Sprejemali bomo tudi vzorce, ki bodo od 1. 9. do 9. 9. 2005 prispeli po pošti. Pošljete jih lahko na naslov: ČD Naklo, Cegelnica 30, 4202 Naklo.
5. Za vsak vzorec je treba plačati 3.000 SIT pristojbine. Za vzorce, ki bodo prispeli po pošti, pristojbino nakazite na TRR ČD NAKLO, št: 02068-0020116573, potrdilo o plačilu pa priložite vzorcu.
6. Rezultati ocenjevanja bodo objavljeni na slovesni prireditvi, ki bo predvidoma 14. 10. 2005 (posebno obvestilo) in v okviru katere bomo slovesno podelili vsa priznanja. Čebelar ali njegov pooblaščenec, ki se sklepne prireditve ne bo mogel udeležiti, bo priznanje prejel naknadno po pošti.
7. Vsi, ki boste oddali med v ocenjevanje, boste prejeli bon za večerjo v enem od naših znanih gostišč.

ČD NAKLO

Zdravilno delovanje matičnega mlečka

Peter Kozmus, univ. dipl. inž. zoot.

Zdravilno delovanje matičnega mlečka je znano že več tisočletij, saj so ga poznali in uporabljali že faraoni v Egiptu. V zgodovini so o njem pisali zelo različno, med drugim so ga opisovali celo kot čudo vseh čudes. Zaradi številnih raziskav dandanes o njem vemo veliko več, čeprav vsi vplivi in načini delovanja še vedno niso raziskani.

PRIDOBIVANJE

Matični mleček izločajo čebele delavke med 5. in 12. dnevom starosti iz krmilnih oz. hipofaringealnih žlez, ki so v glavi čebele. V tem obdobju čebele "hranilke" hranijo ličinke, matico in trote za časa parjenja. Po 12. dnevu se jim žleza skrči, dokler popolnoma ne izgine. Pri maticah je žleza slabo razvita,

pri trojih pa je ni. Matični mleček pridobivamo tako, da ga pobiramo iz celic, iz katerih bi se razvile matice (matičnikov) ali iz celic z mlado zalego. Za kilogram matičnega mlečka moramo izprazniti več kot 2.000 matičnikov.

KAJ VSEBUJE?

Matični mleček je bele do bledorumene barve, gosto tekoč, značilnega vonja ter kiselkastega in rahlo pekočega okusa. Čebele ga sintetizirajo predvsem iz cvetnega prahu, verjetno pa k njegovemu nastanku pripomore tudi med. Vsebuje 60–70 % vode, 12–25 % beljakovin, 6–15 % maščob, 10–15 % ogljikovih hidratov, 11–20 % aminokislin, 12 % skupnih redukativnih snovi, 0,82 % rudninskih snovi in 2,84 % nedoločenih snovi. Je bogat z vitamini B-kompleksa, poleg njih pa vsebuje še vitamina C in D ter zelo majhne količine vitamina E. Vsebuje še specifične maščobne kisline, sladkorje, sterole, snovi s fosforjem in nukleinske kisline. Vsebuje precej 10-hidroksidekanojske kisline, ki zavira razvoj številnih bakterij in plesni, to pa je za mleček nujno, saj bi bil v nasprotnem bogato gojišče za mikroorganizme.

ZDRAVILNO DELOVANJE

Matični mleček ni zdravilo za vse, kot so oznanjali v preteklosti, res pa je, da je koristen in učinkovit pri zdravljenju številnih bolezni. Posebej dobre rezultate so z njim dosegli pri otrocih in starejših ljudeh, zato je marsikje znan zlasti kot zdravilo in poživilo. Zahodna medicina ga kot zdravilo ne priznava, velja pa kot splošno poživljajoče sredstvo. Ima številne dokazane dobrodejne lastnosti, med temi pa so najpomembnejše:

- * povzroča splošno dobro počutje, zmanjšuje kronično utrujenost, izčrpanim pa daje občutek moči,
- * omogoča dolgotrajnejše umsko delo brez občutka utrujenosti,
- * učinkovito blaži živčno napetost,
- * pospešuje presnovo,
- * normalizira razvoj rasti pri otrocih,
- * pri ženskah blaži težave pred menom in po njej,
- * povečuje odpornost organizma proti boleznim,
- * pospešuje rast in razvoj las,
- * deluje kot pomemben krvotvorni spodbujevalec,
- * dobro vpliva na zdravljenje revme,
- * učinkovito blaži težave, ki so povezane s srcem, z jetri ali želodcem,
- * uravnava delovanje telesnih žlez,
- * pomaga pri odpravljanju posledic visokega krvnega tlaka in
- * deluje varovalno, če je bil organizem izpostavljen preveliki dozi radioaktivnega sevanja.

V nasprotju z zahodno medicino pa kitajska medicina uporablja matični mleček za zaviralca procesov staranja v organizmu. Znano je tudi, da ga bolniki zelo dobro prenašajo.

Matični mleček uporabljajo tudi v kozmetiki, ker:

- * povečuje vitalnost epidermalnih celic,

- * izboljšuje njihovo presnovo,
- * zmanjšuje količino razpadnih snovi, ki ostanejo v celici,
- * preprečuje denaturacijo fibroelastičnih tkiv in
- * zavira staranje kože.

SHRANJEVANJE

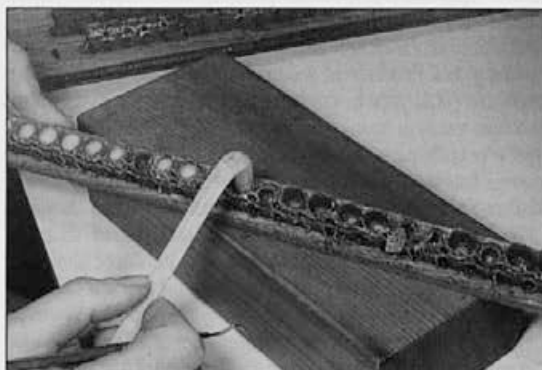
Matični mleček je zaradi svoje sestave zelo občutljiv. Škodijo mu vlaga, toplota, svetloba in kemična sredstva. Na zraku se suši in postane lepljiv, se strdi in dobi temno rumeno barvo. Čisti matični mleček zato shranjujemo v temnem prostoru pri temperaturi do 4 °C. Na trgu se pojavlja tudi v liofilizirani obliki. Kot takšen ni občutljiv na temperaturo, njegova kakovost pa ni veliko manjša od svežega. Poleg tega ga lahko kupimo še v obliki kapsul, sirupa ali primešanega medu (od 1–3 %). Medu so lahko dodani še propolis, cvetni prah, številni izvlečki rastlin, vitamini itd. V teh oblikah je primernejši za širšo porabo, predvsem, ker ga ni treba shranjevati v hladilniku, tako da njegova kakovost ostane nespremenjena.

UŽIVANJE MATIČNEGA MLEČKA

Resorbicija je najboljša, če čisti matični mleček vzamemo na tešče, in sicer tako, da ga damo pod jezik in pustimo, da se raztopi. Že čez nekaj minut po navadi v telesu občutimo blagodejno poživitev. Jemljemo ga s plastično ali leseno žličko (le v skrajni sili s kovinsko). Dnevni odmerek naj ne bi bil več kot 1 g. Odrasli po navadi jemljejo 300 do 500 miligramov mlečka na dan, otroci pa polovico manj. Pri zdravljenju je trajanje zdravljenja zelo različno, pač glede na stanje, s katerim imamo opraviti. Na splošno velja, da ugodnih posledic ne smemo pričakovati prej kot v mesecu dni. Najbolje je, če se odločimo za dvomesečne kure in jih izmenično s kurami cvetnega prahu ponavljamo vsakih nekaj mesecev.

ZANIMIVOSTI

Ličinke delavk uživajo matični mleček prva 2–3 dni, za matico pa je to njena edina hrana. V teh treh dneh, ko ličinka uživa le matični mleček, doseže svoj maksimalen razvoj, saj svojo telesno težo poveča kar za 250-krat. Ličinka matice, ki celotno

Sesanje matičnega mlečka iz celic.

obdobje rasti uživa matični mleček, se izleže 5 dni prej kot ličinka delavke, ko pa odraste, je njena teža dvakrat večja od njihove. Življenjska doba delavk, ki se prehranjujejo s cvetnim prahom in medicino, je približno 35–60 dni, nasprotno pa matica živi 5–6 let in je v tem obdobju izjemno plodna. Opraši se samo enkrat v življenju, potem pa nenehno zalega jajčeca. Na dan lahko zaleže tudi do 3.000 jajčec, zato potrebuje zelo veliko energije, ki jo lahko dobi le iz matičnega mlečka.

SKLEP

Matični mleček je svojevrsten čudež narave, vendar med ljudmi še ni dovolj znan. Prav bi bilo, če bi se vedenje o njem razširilo, saj bi si z matičnim mlečkom lahko skoraj vsakdo olajšal katero izmed svojih težav. Na ta način bi se trg z matičnim mlečkom povečal, od tega pa bi imeli koristi tako čebelarji kot porabniki.

Iz tuje literature

Poznozimsko in spomladansko izginjanje čebel iz čebeljih družin

Dr. F. K. Boechter: Die Fruehjahrsschwindsucht

Prevedel **Norbert Jedlovčnik** na predlog g. Sajeveca

Pojav spomladanskega izginevanja čebel iz čebeljih družin so nekaj časa pripisovali nose mavosti, pozneje pa dvojni okužbi z nosemo in amebo (Morgenthaler, 1939). Na podlagi dozdajšnjih spoznanj pa ta pojav še najbolje označimo z besedno zvezo "splošno izginjanje čebel iz čebeljih družin" pozno pozimi in spomladi. Pojav je posledica skupnih vplivov zelo različnih dejavnikov. Med temi je tudi pomanjkanje cvetnega prahu, ki ima zelo pomembno, čeprav doslej nekoliko zanemarjeno vlogo.

1. KAKO SPOZNAMO POJAV IZGINJANJA?

Bolezenska slika je podobna pojavu nose mavosti, ki navadno spremlja ta pojav. Spomladi so družine zelo oslabele, če niso celo že odmrle. Pogosto preživi le matica s peščico čebel, ki tavajo po večji ali manjši površini zalege. Pred čebelnjakom ali pred panjo po pravilu le redkokdaj opazimo čebele, ki ne morejo poleteti na pašo, pogosto pa tudi ne mrtvic. Čebele so očitno izletele in umrle zunaj panje. Takšno izginotje čebel iz panje lahko opazimo že pozimi, posebej če v njem ostajajo neporabljene zimske zaloge hrane.

2. IZBRUH IN RAZŠIRJENOST POJAVA

Tako kot nose mavost in ameboza se tudi spomladansko izginjanje čebel pojavlja po vsej Srednji Evropi. Podoben pojav, katerega vzrok ni znan, poznajo tudi v ZDA (Kulinčević s sod., 1982), pojavlja pa se na dve do štiri leta. Škoda, ki jo povzroča, dosega katastrofalne razsežnosti. Odmrejo cela stojišča, številne družine so bolj ali manj prizadete, hkrati pa na številnih območjih ni niti sledu o tem pojavu. Lahko računamo, da čebelarji na jugu Nemčije vsako leto izgubijo do 30 % čebeljih družin oziroma 10 % pridelanega medu, ne da bi pri tem upoštevali še izgubo zaradi odmrlih in oslabilih čebeljih družin. Gre za velike izgube, ki jih v čebelarstvu povzročajo bolezni. Po mnenju G. Gnaedinga te v Evropi dosežejo vrednost od 2,5–3,5 milijona evrov na leto.

3. VZROKI

Kljub številnim objavljenim raziskavam, še vedno niso dokončno pojasnjeni vzroki za ta pojav.

Eden izmed vzrokov je gotovo vreme, to so dolgotrajne, ne posebej ostre, temveč bolj mile zime, za katere je značilna večja umrljivost čebel, še zlasti, če so bili prejšnji poletni in jesenski meseci hladni in deževni (Lotmar, 1943). Prav tako je vzrok izpad zalege in krajšanje življenjske dobe dolgoživih zimskih čebel, saj to povzroči motnje v ustaljenem ritmu življenja čebel ali celo izpad naravne generacijske menjave čebel v panju, to je zamenjavo dolgoživih zimskih čebel s pomladansko in poletno generacijo.

3.1 IZPAD ZALEGE

Življenje čebele je samo po sebi naravnano na dolgotrajno zimo. Če so zdrave, preživijo ob pravilni prehrani 6–8 mesecev na leto, ko ne morejo izletavati. Glede na to čebele, izležene od avgusta do oktobra in tudi pozneje, odmrejo šele sredi maja (Ewenius, 1937), tako da še na zgodnji paši nabirajo medicino in cvetni prah. Preden se njihovo življenje konča, se mora razviti nova, letošnja generacija, ki nadomesti staro in družino varuje pred odmrtnjem. Zaradi tega matice pozimi, navadno od februarja naprej, zalegajo le v manjšem obsegu, nekoliko več zalegajo marca, obilno pa aprila. Od obsega zalege v tem mesecu je odvisno, kolikšna bo moč družine maja. Tedaj se namreč zaleganje spet zmanjša, in če zalege ni, družine odmrejo. Minimalno naj bi vzredile toliko zalege, da bi prezimljene družine ohranile moč, maja pa bi mlade čebele že presegle moč prezimljene družine. Prvi pogoj za obsežno zalego v tem obdobju je zadostna oskrba s cvetnim prahom. Prezimljene dolgožive čebele so ga uživale le jeseni in ga naložile v svojih telesih kot beljakovinsko rezervo. S tem so zmožne spomladi prehranjevati prvo zalego. Prve izlegajoče se zimske čebele svoje potrebe po beljakovinah

